

noget stabeligt, som man maa se at komme til Bivs, og saa længe man udarbejder Forslag gaaende ud fra dette Synspunkt, vil man, haaber jeg, møde Modstand fra dette Ting, som ikke vil svigte Brugsforeningerne, idet det ikke vil mislunde, at Brugsforeningerne ere et uvurderligt Gode for Landbefolkningen, ikke blot, og jeg kan maaſte ſige, ikke ſærlig derved, at de ſtaffe dem gode og billige Varer, men ganſte ſærlig derved, at de ſtaffe dem en lettere Adgang til at ſaa diſſe Varer, end hvis diſſe Foreninger ikke vare til. Nej, jeg tror ikke, det er nødvendigt at tale ret meget imod § 29. Den vil ſikkert ikke blive vedtaget her i Tinget. — Det, der derfor ſærlig har givet mig Anledning til at tale om Brugsforeningerne, er de to andre Forslag, der foreligge, dels Mindretallets om, at § 29 ſans phrase ſkal gaa ud, og dels Flertallets om at give Kommuneraadene en Myndighed til at begrænſe Antallet af de Forbrugsforeninger, der maa ſaa Ret til denne Uddeling. Der vil jeg ſige, at hvor ondt, det end gør mig, at ſtulle gaa mod mine Fæller i Beſtyrelſen for „Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger“ og imod det ærede Medlem for Præſto Amts 2den Valgtreds (A. Jensen), hvis Arbejde i Brugsforeningssagen jeg til fulde anerkender, og ſom tillige har den for mig vigtige Egenſkab at være den eneste af mine Vælgere, jeg har for mig her i Tinget, ſaa tror jeg dog ikke, man bør holde ſaa ſtivt paa ſin nu beſtaaende Ret, ſom de Herrer have taget Ordet for. Jeg forſtaar godt, at de have gjort det. Jeg kan forſtaa, at de, der daglig arbejde i denne Sags Tjeneste, om ikke af anden Grund, ſaa fordi de ere blevne Genſtand for ſaa mange Raaleſtil, ſaa mange irriterende Angreb fra de handlendes og andres Side, blive ſtædige, om jeg ſaa maa ſige, og ſige: Nej, vi ville overhovedet ikke være med til nogen ſom helſt Indrømmelse, vi ville ikke give Slip paa en Tøddel af det, der er Brugsforeningernes nu beſtaaende Ret, ſom vi ikke kunne anerkende er misbrugt. Jeg forſtaar meget godt den Tankegang og forſtaar derfor ogsaa, at det ærede Medlem for Præſto Amts 2den Valgtreds kunde ende med den stærke Udtalelſe, at hvis man her fulgte Flertallet, ſaa vilde det være det første Skridt til Brugsforeningernes Delæggelſe. Jeg kan forſtaa, at man lader ſig henrive til en ſaadan Udtalelſe; men jeg tror ikke, den er rigtig. Jeg tror nu, man gavner Brugsforeningerne meſt ved at give efter, hvor det med Rimelighed kan forlanges, og jeg vil derfor erklære, at jeg i dette Punkt vil følge Flertallet. Jeg gør det ikke, fordi jeg tror, at Brugsforeningerne have misbrugt

den Ret, de hidtil have haft, heller ikke fordi jeg tror, at de ikke ſelv vilde kunne afværge eller fjærne de Misbrug, man maaſte dog kunde finde inden for Brugsforeningerne, men ſom ſagt, fordi jeg tror, man gavner Brugsforeningssagen ved at give efter, hvor det kan ſte uden alt for megen og maaſte endog uden nogen Stade for Brugsforeningerne ſelv, og ſaa ogsaa af en Hovedgrund, jeg ſtraks ſkal komme til.

Det, der er Hovedſpørgsmaalet her, er jo nemlig, om man vil give Kommuneraadene den ny Myndighed, hvorom der her er Tale. Det er jo ſikkert noget, der paa Forhaand har Sympati hos de fleſte her i Salen. Enhver, der intereſſerer ſig for folkeligt Selvfreye og for at løſte Kommuneraadene, vil naturligt have Tilbøjelighed til at gaa med til noget ſom dette, om end jeg naturligvis ikke er blind for, at man ganſte naturligt er mere tilbøjelig til at give Kommuneraadene en Myndighed, der tages fra Statsmagten end en Myndighed, der gaar ud paa at begrænſe den perſonlige Frihed. Af den Grund, men for vort ogſaa af andre, indrømmer jeg, at dette Spørgsmaal, om man ſkal give Kommuneraadene denne Ret, kan være tvivlſomt. Jeg indrømmer Mindretallet med det ærede Medlem for Ringſted (Zahle) ſom Ordſpørrer, at der kan ſiges en Del imod at gøre det, ſkønt det nok forekommer mig — det var jo noget, det ærede Medlem for Aalborg Amts 3dje Valgtreds (S. S. Jensen) allerede i Jorgaars fremhævede — at det ærede Medlem for Ringſted noget overſaa, at det, det her drejer ſig om, ikke er at tage Beſtemmelſe, i alt Fald ikke direkte om, hvor mange eller hvor ſaa Beværtningss-, Udsalgs- eller Fordelingssteder der maa være, men kun om at give Kommuneraadene Ret til at træffe en ſaadan Begrænſning. Men ſom ſagt, jeg erkender, der kan ſiges en Del til Forſvar for det Standpunkt, alſaa imod at forlade den nu beſtaaende Frihed i ſaa Henſeende og give Kommuneraadene den Ret, ſom Flertallet vil give dem. Imidlertid, jeg vil ogſaa der følge Flertallet, og det vilde jo det ærede Medlem for Præſto Amts 2den Valgtreds ogſaa. Jeg tror, at de Grunde, der kunne tale for at lægge dette i Kommuneraadenes Haand, alligevel ere de ſtærkeſte. Men der er det efter min Mening, Hovedſlaget ſkal ſtaa, der er det, man ſkal tage Argumenterne frem og træffe ſin Afgørelſe. Det Hensyn, der f. Eks. paaberaabes, at viſſe Kommuneraad kunde være ſaa stærkt grebne af Afholdsbevegjelſen, at de over en Bank vilde nægte enhver Udsalgs- eller Fordelingsret inden for deres Omraade maa vejes her, i det Øjeblik man gaar til at give